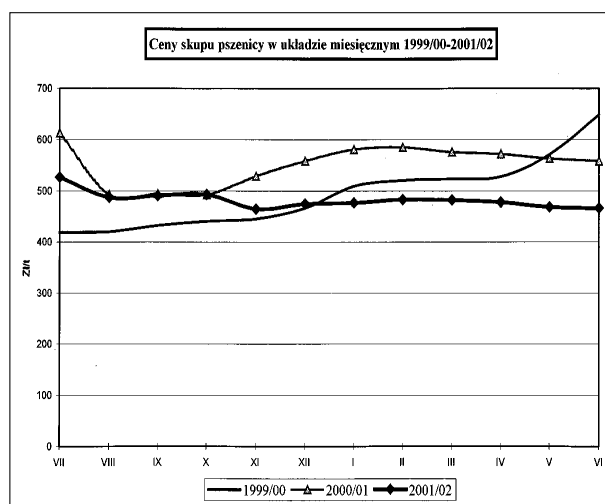

RYNEK PASZ

stan i perspektywy

ISSN 1428-1228

**ANALIZY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2002

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
 - II. Krajowa produkcja surowców paszowych – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski*
 - III. Popyt krajowy na surowce paszowe – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski, M. Wigier*
 - IV. Handel zagraniczny surowcami paszowymi – *W. Łopaciuk, W. Dzwonkowski*
 - V. Sytuacja na światowych rynkach surowców paszowych – *M. Kisiel, J. Burakiewicz*
 - VI. Ceny krajowe podstawowych surowców paszowych i pasz przemysłowych
– *M. Kisiel, J. Burakiewicz, W. Dzwonkowski*
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

dr Michał Kisiel

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 551

dr Jan Burakiewicz

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 551

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

mgr Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 719

mgr Marek Wigier

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 438

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 24.09.2002 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2003 r.

Produkcja pasz treściwych, po dwóch kolejnych sezonach spadku, w r. 2001/02 została odbudowana do poziomu z r. 1998/99, natomiast w bieżącym sezonie jej wzrost został zahamowany. Szacowana jest ona na 19.2 mln ton jednostek zbożowych (j. zb.), tj. jedynie dorównuje ubiegłorocznej. Nieznacznie mniejsza będzie produkcja pasz zbożowych (zboż paszowych i otrąb uzyskiwanych z przemiału zbóż na mąki i kasze) – wyniesie 18,1 mln ton, wobec 18.2 mln ton w sezonie 2001/02. O 100 tys. ton do 1.2 mln ton powiększy się natomiast produkcja surowców wysokobiałkowych.

O obniżeniu produkcji pasz zbożowych przesądziła 6% redukcja arealu uprawy i spadek zbiorów zbóż podstawowych (zwłaszcza pszenicy, żyta i mieszanek paszowych). Produkcja surowców wysokobiałkowych wzrosła głównie w wyniku powiększenia się produkcji śrut rzepakowych i mączek pochodzenia zwierzęcego oraz zbiorów pastewnych roślin strączkowych.

Gospodarka zbożowa weszła w nowy sezon 2002/03 z powiększonymi o około 43% (o 1.1 mln ton) **początkowymi zapasami zbóż**. Na koniec czerwca 2002 wyniosły one 3.7 mln ton. Podaż zbóż ze źródeł krajowych (mierzona łączną wielkością zapasów i zbiorów) w sezonie 2002/03 oceniana jest na 30.4 mln ton, tj. o 3.2% przewyższa ubiegłoroczną (29.5 mln ton).

Chłonność krajowego rynku pasz treściwych, która po dwu latach spadku w roku 2001/02 wzrosła o około 5%, w bieżącym sezonie 2002/03 powiększy się o 6% do 22 mln ton j. zb. i nieznacznie przekroczy poziom sprzed trzech lat. Wzrost krajowego zużycia pasz treściwych stanowi efekt ożywienia w chowie trzody chlewnej i wzrostowych tendencji w produkcji drobiarskiej.

Przyrost zużycia pasz zbożowych, przy 5% zwiększeniu ich spasanania w formie przemysłowych mieszanek paszowych, szacowany jest na około 6% i w tym samym stopniu wzrosło zużycie surowców wysokobiałkowych. O kilkadziesiąt tysięcy ton (o 1.5%) może się zwiększyć zużycie

śrut nasion oleistych, a o około 24% zużycie nasion strączkowych pastewnych. Z powodu ograniczeń w imporcie i produkcji zaledwie o kilkanaście tys. ton może powiększyć się zużycie mączek pochodzenia zwierzęcego.

Ostatnie dwa lata – rok 2000 i 2001 tworzą okres, w którym odnotowuje się wzrost **popytu na pasze przemysłowe** oraz ich **produkcji**. Po 9% wzroście w 2000 produkcja tych pasz w r. 2001 zwiększyła się o dalsze 8% do 4,63 mln ton. Produkcja mieszanek średniobiałkowych powiększyła się o niespełna 8%, zaś koncentratów wysokobiałkowych o ok. 15%. Wzrostowe tendencje utrzymały się również w produkcji dodatków uszlachetniających do pasz, tj. koncentratów energetycznych, mieszanek mineralnych i dodatków do pasz typu Premix.

W 2002 roku produkcja pasz przemysłowych wzrosła o 5% i wyniesie ok. 4,84 mln ton. O około 4% do 4,25 mln ton może powiększyć się produkcja mieszanek średniobiałkowych, w tym mieszanek dla drobiu o 4–5% do 3,1 mln ton. Nieco wyższa będzie także produkcja mieszanek dla trzody, ale nie przekroczy 1 mln ton. Produkcja koncentratów będzie wyższa niż w 2001 r. o ok. 50 tys. ton i wyniesie 510 tys. ton, z czego ok. 425 tys. ton stanowią będą koncentraty dla trzody chlewnej, 45 tys. ton dla drobiu, a ok. 40 tys. ton pozostałe.

Poprawa koniunktury na rynku pasz przemysłowych skutkuje **poprawą wyników ekonomiczno-finansowych** przemysłu paszowego. Produkcenci pasz dla zwierząt hodowlanych w r. 2001 zwiększyli ponad pięciokrotnie (w stosunku do roku 2000) kwotę zysku brutto i ponad dwudziestokrotnie – zysku netto. Osiągnęły one wartość odpowiednio 234 mln zł oraz 167 mln zł. Wskaźnik rentowności brutto (3,80%) poprawił się aż o 3 punkty procentowe, zaś netto (2,71%) o ponad dwa punkty procentowe. Wpływy gotówkowe mierzone akumulacją kapitału (tzw. cash flow) osiągnęły poziom 4,15% wartości przychodów ze sprzedaży (1,83% na koniec 2000 roku). W 2001 roku 89% firm osiągało zysk netto, podczas gdy w roku poprzednim zaledwie 57%.

Równocześnie udział przychodów ze sprzedaży firm generujących zysk netto w przychodach ze sprzedaży ogółem wzrósł do 92%, podczas gdy w roku poprzednim wynosił 74%.

W sezonie 2002/03 ogólne rozmiary **importu surowców paszowych**, po ubiegłorocznym 15% spadku, nie ulegną większym zmianom, ale zmieni się jego struktura rzeczowa. Przewidywana jest około 29% redukcja przywozu zbożowych surowców paszowych, wzrosła natomiast o 4.5% import surowców wysokobiałkowych, głównie śrut nasion oleistych. Rok 2002/03 będzie natomiast drugim z kolei sezonem w którym, dzięki zwiększeniu eksportu śrut rzepakowych, dojdzie do wydatnego (blisko 18%) wzrostu eksportu surowców paszowych.

W sezonie 2001/02 rynek krajowy charakteryzował się zróżnicowanymi tendencjami rozwoju cen poszczególnych komponentów mieszanek i koncentratów wykorzystywanych przez przemysł paszowy. Sezon ten upłynął pod znakiem spadku cen zboż paszowych oraz importowanych komponentów wysokobiałkowych. – śrut nasion oleistych (sojowych), do czego przyczyniły się: spadek ich cen na rynku światowym a także utrzymywanie się mocnego kursu złotego w relacji do USD i EURO. Po okresie spadku, który odnotowywano w I połowie roku 2001, w dalszych miesiącach poczęły natomiast ponownie drożeć mączki pochodzenia zwierzęcego.

W 2001 r. pasze przemysłowe w sprzedaży detalicznej **zdrożały** w stosunku do roku poprzedniego średnio o 9–10%, przy czym znaczący wzrost cen mieszanek średniobiałkowych i koncentratów notowano już od połowy 2000 r. Według danych GUS średni poziom cen detalicznych mieszanek średniobiałkowych w I półroczu 2001 r. był wyższy niż w II półroczu 2000 roku o 3–4%, a koncentratów o 5–6%.

Od początku 2002 r. ceny pasz przemysłowych są stabilne, względnie nieznacznie obniżyły się. Do końca br. można oczekiwać dalszej stabilizacji ich cen. Dotyczy to zwłaszcza mieszanek średniobiałkowych, gdyż nie prze-

widuje się wzrostu cen zbóż paszowych. Możliwy jest natomiast pewien wzrost cen koncentratów wysokobiałkowych, ze względu na przewidywaną wyższą cenę śruty sojowej na rynkach światowych, oraz kosztów jej importu.

W drugiej połowie sezonu sytuacja może kształtować się odwrotnie. Możliwy jest wzrost cen mieszanek, gdyż prawdopodobnie będą wyższe ceny zbóż paszowych. Natomiast ceny koncentratów będą stabilne,

względnie obniżą się w stosunku do II połowy r. 2002, z powodu wydatnego wzrostu podaży śruty sojowej z krajów Ameryki Południowej i spadku jej cen w obrotach międzynarodowych wiosną 2003 r.

SUMMARY

Following two consecutive seasons of a decline, the domestic production of concentrated feedstuffs in the 2001/02 season recovered to the level observed in 1998/99. In the current season it is estimated at 19.2 mill. tons of Grain Units (GU), i. e. at the level of 2001/02. The production of grain feedstuffs is expected to decline slightly to 18.1 mill. tons (18.2 mill. tons in 2001/02), while this of high-protein feedstuffs is to increase by 100 thousand tons (to 1.2 mill. tons).

Grain feedstuffs production has been negatively affected by a 2.5 % drop of the basic grain crops (in particular wheat, rye and mixed grains). The production of high-protein feedstuffs in turn is expected to increase due to the higher rape and animal meals production as well as legume crops.

Polish grain economy entered the 2002/03 season with opening stocks of 3.7 mill. tons against 2,6 mill. tons in the previous season. Domestic grain supplies (current crops plus opening stocks) in the 2002/03 season are estimated at 30.4 mill. tons (29.5 mill. tons in 2001/02).

Following two years of decline, the capacity of domestic market of concentrated feedstuffs in the season of 2001/02 increased by about 5%. In the current season it is expected to increase by another 6% to 22 mill. tons of GU, which would be slightly above the level observed three seasons ago. The increase reflects a recovery in hog inventories and pork production as well as the upward trend in the poultry sector.

The increment of feed grains use is estimated at 5%, while their input in manufactured feed mixes at 6%. The use of high-protein feedstuffs is expected to increase in a similar scope. The oilseed meals use may increase by 1.5%, while the use of feed legumes by 24%. The use of animal meals may increase only by several thousand tons, as a result of restrictions imposed on their production and imports.

The period of 2000–2001 was dominated by upward tendencies in demand for industrially manufactured feeds and their production. Following

a 9% increase in the year 2000, the production of compound feeds in the year 2001 rose by almost 8% to 4.63 mill. tons. The production of complete feed mixes with average protein content increased by 8%, while the production of high-protein concentrates by about 15%. On the upward trend was also the production of feed additives, i. e.: energetic concentrates, mineral mixes and feed additives of PREMIX type.

The production of industrially manufactured feeds in the year 2002 is expected to increase by 5% to about 4.84 mill. tons. The production of complete feed mixes is likely to increase by about 4% to 4.25 mill. tons (of which poultry feeds by 4–5% to 3.1 mill. tons). The production of feed mixes for hogs is also expected to go up, but is not likely to exceed 1 mill. tons. The production of high-protein concentrates will increase by 50 thousand to 510 thousand tons, of which 425 thousand tons would be for hogs, 45 thousand tons for poultry and 40 thousand tons for other animals.

The revival of the compound feeds market results in the improvement of economic and financial performance of feed industry. In the year 2001 the animal feeds manufacturers increased their gross profit value more than 5 times and the net profit value more than 20 times to respectively 234 and 167 mill. PLN. The gross profitability ratio (3.80%) and net (2.715) increased by 3 and 2 percentage points respectively. The cash flow reached 4.15% of total revenue versus 1.83% in the year 2000. In the year 2001 89% out of the total number of feed enterprises generated net profits, while in the previous year only 57% of them. Accordingly the share of revenue on sales of the enterprises generating profits at net level in total revenue on sales increased to 92% versus 74% in the previous year.

Following a decline during the last season, the volume of imports of feed components in the 2002/03 season is unlikely to change substantially. However some changes in its structure may take place. The imports of grain feedstuffs are expected to decline by about 29%, while the imports of high-

-protein components (mainly oilmeals) are expected to increase by 4.5%. Due to expected rise in rape seed meal export the season 2002/03 would be the second one in row with a significant increase in feed component exports (by almost 18%).

In the 2001/02 season domestic market was featured with various tendencies in the prices of particular components used by feed industry for the manufacture of feed mixes and concentrates. Caused by decline of world prices and high exchange rate of PLN versus EURO and USD, declining prices of grains and imported high-protein feed components (soybean meal) were the main feature of the previous season. Following a decline observed in the first half of the year 2001, the prices of animal meals in the next month again started to rise.

In the year 2001 retail prices of manufactured feeds increased on average by 9–10%, as compared to the previous year. Significant price increases of complete feed mixes and high-protein concentrates were observed since March 2000. According to the Central Statistical Office (CSO) data, in the first half of 2001 average retail prices of complete feed mixes and high protein concentrates were higher by 3–4% and 5–6% respectively, as compared to the second half of the year 2000.

Since January 2002 the prices of manufactured feeds, particularly complete feed mixes, have been quite stable or slightly declined. Also by the end of the current year their prices are likely to remain stable because grain prices are not expected to increase over that period. On the other hand, anticipated increase in world prices and costs of soybean meal imports can lead to some increase in domestic prices of high-protein concentrates.

In the second half of the season the situation may turn reverse. The complete feed mix prices may increase, reflecting expected rise in grain prices, while the prices of high-protein concentrates are likely to decline, due to abundant supplies and decline in world prices of soybean meals originated from Latin American countries.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek mięsa /23/ • październik 2002,
2. Rynek drobiu i jaj /22/ • październik 2002,
3. Rynek mleka /23/ • październik 2002,
4. Rynek ziemi rolniczej /5/ • październik 2002,
5. Rynek zbóż /23/ • listopad 2002,
6. Rynek ziemniaka /22/ • listopad 2002,
7. Rynek rzepaku /22/ • listopad 2002,
8. Rynek owoców i warzyw /21/ • listopad 2002,
9. Rynek cukru /22/ • listopad 2002,
10. Popyt na żywność /3/ • grudzień 2002,
11. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /16/ • grudzień 2002,
12. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /23/ • kwiecień 2003,
13. Rynek pasz /13/ • kwiecień 2003.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2002 roku wynosi 32 zł.
Cena zeszytu: w edycji wiosennej – 15 zł, w edycji jesiennej – 17 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks·22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
